Pesticider påverkar barnens utveckling och hälsa

Hans Larsson och Olof Hellgren

2026

En rapport från UNICEF visar på att den globalt fördubblade användningen av pesticider mellan 1990 och 2022 hotar barnens utveckling och hälsa. Rapporten på 84 sidor ger en fantastisk bra och aktuell översikt om pesticidanvändningen i världen och pesticiders påverkan på människors hälsa och speciellt barnens utsatthet.

Vad har politikerna på riks- eller EU-nivå gjort för att förhindra att barns utveckling och hälsa riskeras? Varför finns inga förbud mot farliga kemikalier inklusive pesticider som förorenar vatten och livsmedel?

Barnen exponeras för pesticider i mat och dricksvatten men också för användning i deras omgivning där de vistas. Den fortsatta användningen av Highly Hazardous Pesticides (HHPs), vilka innebär särskilt allvarliga akuta och kroniska risker, intensifierar risknivån.

Exponering under fostertiden och under barndomen kan leda till livslånga hälsoproblem. Pesticider skadar immunsystemet, påverkar lungfunktionen och förvärrar astma. Exponering ökar risken för barncancer som leukemi.

Många studier visar på pesticidernas inverkan under fosterstadiet som resulterar i lägre födelsevikt och ökad risk för olika hjärt- och njurproblem.

Kronisk exponering av låga nivåer av pesticider, dvs nivåer lägre än de s.k. riktvärdena, misstänks öka risken för autism och ADHD.

Genotoxicitet innebär att substanserna skadar den genetiska koden och kan leda till ärftliga effekter. Barn som lever i jordbruksmiljöer med pesticidanvändning har en ökad risk för genotoxiska skador.

Vissa pesticider är hormonstörande och kallas för endocrine disrupting chemicals(EDCs). Epidemiologiska studier d.v.s. studier som kartlägger orsakssamband, visar att om barn exponerats för pesticider kan detta påverka tillväxt, thyroidfunktion, glukosmetabolism, fetma, pubertet och fertilitet.

Rapporten visar att den sanna omfattningen av barnens utsatthet globalt är underskattad med underrapporterade pesticidförgiftningar i globala datasystem. Speciellt eftersom globalt arbetar ofta barnen i jordbruket.

För att minska barnens utsatthet krävs brådskande åtgärder där den rika världen måste gå före och förbjuda de värsta pesticiderna. Politiker måste förorda agroekologi och utveckling av hållbara alternativ. Användningen av pesticider är en fara för barns utveckling och hälsa främst i fattiga länder men också i våra rika länder. Det är cyniskt att alltid föra fram att pesticider behövs för att föda världens växande befolkning till priset av barns hälsa och utveckling. Brist på livsmedel och rent vatten i världen har helt andra orsaker än bristande odling av livsmedel med pesticider.

Referens

Underestimated and Overlooked - The Silent Impact of Pesticides on Children

Sammanställningen är gjord av Hans Larsson och Olof Hellgren, november 2026